

Sposób prowadzenia ksiąg rachunkowych

Księgi rachunkowe jednostki prowadzone są przy zastosowaniu technik komputerowych, w wersji wykorzystywanej obecnie, za pomocą programu Infosystem Tadeusz i Roman Groszek „Księgowość budżetowa i planowanie” (wersja 2002 i późniejsze) oraz w systemie „PUMA” autorstwa Zakładu Elektronicznej Techniki Obliczeniowej w Olsztynie Sp. z o.o. – opracowane przez „ZETO” Olsztyn, w następujących modułach:

- moduł Kasa,
- moduł Podatki os. Fizyczne,
- OPJ – Podatki od os. Prawnych,
- moduł Windykacja,
- moduł Płace,
- moduł Środki trwałe,
- moduł Opłaty różne,
- moduł Podatek od środków transportu,
- moduł Zaświadczenia,
- moduł Paliwa – dopłaty rolnicze.

Opis stosowania poszczególnych modułów (zasady stosowania algorytmów i parametrów) z instrukcją stosowania programu udostępniony jest wszystkim pracownikom, posiadającym dostęp do użytkowania programów.

2) Księgi rachunkowe, prowadzone za pomocą systemu Księgowość budżetowa i planowanie, zapewniają automatyczną kontrolę ciągłości zapisów oraz przenoszenia obrotów i sald.

3) Księgi rachunkowe otwiera się na początek każdego roku obrotowego, tj. na 1 stycznia, a zamyka na dzień kończący rok obrotowy, tj. na 31 grudnia, przy czym ostateczne zamknięcie i otwarcie ksiąg rachunkowych Urzędu Gminy Nowe Miasto Lubawskie następuje do 30 kwietnia roku następnego. Zamknięcie ksiąg rachunkowych polega na nieodwracalnym wyłączeniu możliwości dokonywania zapisów księgowych w zbiorach tworzących zamknięte księgi.

4) Księgi rachunkowe Urzędu Gminy Nowe Miasto Lubawskie obejmują zbiory zapisów księgowych, obrotów (sum zapisów) i sald, które tworzą:

- dziennik,
- księgę główną,
- księgi pomocnicze,

- zestawienia: obrotów i sald kont księgi głównej oraz sald kont pomocniczych,
- wykaz aktywów i pasywów (inwentarz).

5) Księgi rachunkowe w Urzędzie Gminy Nowe Miasto Lubawskie są prowadzone dla budżetu gminy oraz Urzędu Gminy jako jednostki budżetowej. Księgi rachunkowe są:

- trwale oznaczone skróconą nazwą jednostki, nazwą danego rodzaju księgi rachunkowej oraz nazwą programu przetwarzania,
- prowadzone są w języku i walucie polskiej (w złotych i groszach),
- wyraźnie oznaczone, co do roku obrotowego, okresu sprawozdawczego i daty sporządzenia,
- przechowywane starannie w ustalonej kolejności.

W Urzędzie Gminy Nowe Miasto Lubawskie prowadzone są następujące dzienniki :

- dla Organu gminy – dziennik pn. „Budżet główny – ORGAN”
- dla Urzędu Gminy – dzienniki cząstkowe pn. „UG – Dochody”
  - „UG – Wydatki”
  - „Sumy depozytowe”
  - „ZFŚS”

Dla projektów realizowanych ze środków PO KL w celu wyodrębnienia wydatków otwiera się dodatkowe dzienniki cząstkowe, zaś w odniesieniu do pozostałych projektów wyodrębnienie odbywa się poprzez wyszczególnienie w dzienniku „UG – Wydatki” zadań dotyczących realizowanych przedsięwzięć.

6) Księgi rachunkowe podlegają wydrukowaniu nie później niż na koniec roku obrotowego. Za równoważne z wydrukiem uznaje się przeniesienie treści ksiąg rachunkowych na inny komputerowy nośnik danych, zapewniający trwałość zapisu informacji, przez czas nie krótszy od wymaganego dla przechowywania ksiąg rachunkowych.

7) Wydruki komputerowe ksiąg rachunkowych składają się z automatycznie numerowanych stron, z oznaczeniem pierwszej i ostatniej strony, zawierające sumowania na kolejnych stronach w sposób ciągły w roku obrotowym.

8) Dziennik:

- zawiera chronologiczne ujęcie zdarzeń, jakie nastąpiły w danym okresie sprawozdawczym,
- prowadzony jest w sposób umożliwiający uzgodnienie jego obrotów z obrotami zestawienia obrotów i sald kont księgi głównej,
- zapisy w dzienniku są kolejno numerowane, a sumy zapisów liczone w sposób ciągły,
- sposób zapisów w dzienniku umożliwia ich powiązanie ze sprawdzonymi i zatwierdzonymi dowodami księgowymi.

9) Księga główna (konta syntetyczne) prowadzona jest w sposób gwarantujący:

- zasadę podwójnego zapisu,
- zasadę systematycznego i chronologicznego rejestrowania zdarzeń gospodarczych,
- powiązania dokonywanych w niej zapisów z zapisami w dzienniku.

10) Księgi pomocnicze to tzw. konta analityczne, stanowiące zapisy będące uszczegółowieniem i uzupełnieniem zapisów kont księgi głównej. Prowadzone są one w ujęciu systematycznym, jako wyodrębniony system ksiąg, kartotek (zbiorów kont), komputerowych zbiorów danych, uzgodniony z saldami i zapisami na kontach księgi głównej. Zapisy dokonywane na tych kontach są powtórzeniem zapisów na kontach księgi głównej.

11) Konta ksiąg pomocniczych prowadzi się zgodnie z zapisami określonymi w zakładowym planie kont.

12) Konta pozabilansowe są kontami, na których rejestrowane dane nie wpływają na zmianę stanu składników aktywów i pasywów. Pełnią one wyłącznie funkcję informacyjno-kontrolną. Na kontach pozabilansowych obowiązuje zapis jednostronny.

13) Konta pozabilansowe, stosownie do przepisów rozporządzenia Ministra Finansów z 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planu kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej stosuje się dla:

- wydatków strukturalnych,
- planu finansowego wydatków budżetowych,
- planu finansowego niewygasających wydatków,
- zaangażowania wydatków budżetowych roku bieżącego,
- zaangażowania wydatków budżetowych przyszłych lat,

A na organie Gminy dla celów sprawozdawczych, również wprowadzone dla potrzeb jednostki:

- planowanych dochodów budżetu,
- planowanych wydatków budżetu.

14) Na podstawie zapisów na kontach drukuje się na koniec każdego okresu sprawozdawczego z każdej księgi, nie rzadziej niż na koniec miesiąca, zestawienie obrotów i sald, zawierające:

- symbole i nazwy kont,

- salda kont na dzień otwarcia ksiąg rachunkowych, obroty za okres sprawozdawczy i narastająco od początku roku obrotowego oraz salda na koniec okresu sprawozdawczego,
- sumę sald na dzień otwarcia ksiąg rachunkowych, obrotów za okres sprawozdawczy i narastająco od początku roku obrotowego oraz sald na koniec okresu sprawozdawczego.

15) Na dzień zamknięcia ksiąg rachunkowych sporządza się zestawienia sald wszystkich kont ksiąg pomocniczych.

16) Do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego podlega wprowadzeniu w postaci zapisu, każde zdarzenie gospodarcze, które nastąpiło w danym okresie sprawozdawczym.

17) Podstawą zapisu w księgach rachunkowych są oryginalne, zatwierdzone dowody księgowe, stwierdzające dokonanie operacji gospodarczych zgodnie ze stanem faktycznym, zwane dalej dowodami źródłowymi, tj.:

- a) zewnętrzne obce- otrzymane od kontrahentów,
- b) zewnętrzne własne- przekazywane w oryginale kontrahentom,
- c) wewnętrzne – dotyczące operacji wewnątrz jednostki.

18) Podstawą zapisów są również sporządzone przez jednostkę dowody księgowe, tj.:

- zbiorcze – służące do dokonania łącznych zapisów zbioru dowodów źródłowych, które muszą być w dowodzie zbiorczym pojedynczo wymienione,
- korygujące poprzednie zapisy,
- zastępcze – wystawione do czasu otrzymania wewnętrznego obcego dowodu źródłowego,
- rozliczeniowe – ujmujące już dokonane zapisy, według nowych kryteriów kwalifikacyjnych.

19) W przypadku uzasadnionego braku możliwości uzyskania zewnętrznych obcych dowodów źródłowych dopuszcza się:

- za uprzednią zgodą kierownika jednostki udokumentowanie operacji gospodarczej za pomocą księgowych dowodów zastępczych, sporządzonych przez osoby dokonujące tych operacji,
- udokumentowanie operacji gospodarczej w przypadku braku możliwości uzyskania zewnętrznych obcych dowodów źródłowych może dotyczyć:
  - opłat abonamentu radiowo-telewizyjnego w urzędzie pocztowo-telekomunikacyjnym,
  - zakupu znaków sądowych lub skarbowych,
  - zakupów dokonanych w przypadku nieprzewidzianych zdarzeń, np. części do samochodu w przypadku awarii w czasie jazdy itp.,
  - pokwitowania za parking,

- pokwitowania zapłaty za wysyłkę kurierską,
- pokwitowania za listy polecone,

z zastrzeżeniem, że nie może to dotyczyć operacji, których przedmiotem są zakupy opodatkowane podatkiem od towarów i usług.

20) Podstawą zapisów w księgach rachunkowych są dowody księgowe spełniające wymogi określone w art. 21 ustawy z 29 września 1994 r. o rachunkowości. Dokumenty księgowe (dowody księgowe) winny być opisane w sposób określony w odrębnym zarządzeniu Wójta Gminy Nowe Miasto Lubawskie regulującego kwestie obiegu dokumentów finansowo-księgowych w jednostce oraz zarządzeniu w sprawie wytycznych do kontroli dowodów księgowych oraz określenia wykazu osób upoważnionych do kontroli dowodów księgowych oraz uprawnionych do wystawiania i odbioru faktur VAT w Gminie.

21) Podatnikiem podatku od towarów i usług jest jednostka samorządu terytorialnego (Gmina), a nie jej urząd (jednostka budżetowa). Urząd występuje jedynie jako aparat pomocniczy, działający w imieniu i na rzecz jednostki samorządu terytorialnego. Wiąże się to z koniecznością zamieszczania na dokumentach wymagających oznaczenia numerem identyfikacji podatkowej, sporządzanych i wystawianych przez urząd z tytułu czynności przypisanych prawnie gminie, numeru osoby prawnej, w imieniu której wykonywane są te czynności. W związku z powyższym przyjęto rozwiązanie ewidencyjne polegające na tym, że podatek VAT należny i naliczony za poszczególne miesiące ewidencjonowany jest w jednostce budżetowej (Urzędzie) a następnie przekazywany jest na rachunek budżetu gminy (zarejestrowanego podatnika podatku VAT), z którego odprowadzany jest do Urzędu Skarbowego. Do ewidencji podatku VAT w jednostce służy konto 225 – „Rozrachunki z budżetami” (analitika: 225-1 – VAT należny, 225-2 – VAT naliczony) a w budżecie gminy (Organie) – konto 224 – „Rozrachunki budżetu” (analitika: 224-6 – rozrachunki z tytułu VAT).

Kasowo zrealizowane dochody budżetowe są ujmowane w odpowiednich podziałkach klasyfikacji budżetowej w kwocie brutto. Dochody te są pomniejszane o podatek należny. Wydatki budżetowe ujmowane są w kwotach brutto a podatek VAT od zakupów mających związek z czynnościami opodatkowanymi pomniejsza zrealizowane wydatki.

22) Dokumenty, na podstawie których dokonuje się wydatków zaklasyfikowanych do wydatków strukturalnych, ewidencjonuje się zgodnie z zarządzeniem Wójta Gminy Nowe Miasto Lubawskie regulującego kwestie wydatków strukturalnych. Za ustalenie i wskazanie właściwej klasyfikacji wydatków strukturalnych odpowiada pracownik komórki merytorycznej realizującej wydatek.

23) Do ewidencji księgowej wydatków strukturalnych w Urzędzie Gminy Nowe Miasto Lubawskie służy konto 975 „Wydatki strukturalne”.

24) Zasady dotyczące ewidencji księgowej projektów unijnych są określone zarządzeniami do każdego projektu.

25) Stany aktywów i pasywów wykazane na dzień zamknięcia ksiąg rachunkowych wykazywane są w tej samej wysokości jako bilans otwarcia na dzień otwarcia ksiąg rachunkowych.

26) W księgach rachunkowych ujmuje się wszystkie przychody i koszty danego okresu obrachunkowego w momencie ich wystąpienia, z zastrzeżeniem postanowień określonych poniżej, tj.:

- w celu dotrzymania terminów sporządzania sprawozdań z wykonania planu wydatków budżetowych ujmuje się w ewidencji księgowej – w kosztach i jako zobowiązania- kwoty zobowiązań, wynikające z faktur, rachunków oraz innych dokumentów księgowych wystawionych i przekazanych przez kontrahentów do 9 dnia miesiąca następującego po miesiącu sprawozdawczym.

27) Dochody i wydatki ujmowane są w terminie ich zapłaty, niezależnie od rocznego budżetu, którego dotyczą (zasada kasowa).

28) W ewidencji ujmowane są wszystkie etapy rozliczeń poprzedzające płatności dochodów i wydatków, a w zakresie wydatków dodatkowo zaangażowanie środków- prowadzone w ewidencji pozabilansowej. Podstawę wprowadzania danych do ewidencji pozabilansowej stanowią dokumenty zatwierdzone przez Głównego Księgowego lub osobę przez niego upoważnioną:

- zestawienie zaangażowania wydatków budżetowych sporządza się zgodnie z następującymi zasadami:

- do ewidencji zaangażowania służą konta pozabilansowe 998 i 999,
- ewidencja zaangażowania jest prowadzona w szczególności klasyfikacji budżetowej (dział, rozdział, paragraf),
- na zaangażowanie składa się równowartość zawartych umów oraz aneksów do tych umów, aktów notarialnych, decyzji, postanowień, porozumień, innych dokumentów skutkujących zaciągnięciem zobowiązania (np. zamówień lub zleceń) a następnie dokonania wydatków budżetowych,
- w przypadku umów wieloletnich ewidencji podlega zaangażowanie wydatków zarówno roku bieżącego jak i lat przyszłych, odpowiednio na kontach do tego przeznaczonych, tj. 998, 999,
- zaangażowanie wydatków budżetowych w danym roku nie może przekraczać wielkości określonych w zatwierdzonym planie finansowym.

28) Dopuszcza się stosowanie uproszczeń, polegających na zbiorczym księgowaniu operacji gospodarczych, za zgodą Głównego Księgowego.

29) Nie obejmuje się gospodarką magazynową kupowanych na bieżąco, w ilościach dostosowanych do potrzeb i wydanych bezpośrednio do zużycia materiałów biurowych, środków czystości i drobnych materiałów przeznaczonych do napraw sprzętu. Materiały te są odnoszone w koszty bezpośrednio po zakupie.

30) Zaległości z tytułu dochodów i innych należności, w wysokości nie przekraczającej kosztów upomnienia, spisuje się w pozostałe koszty operacyjne lub koszty finansowe na dzień zamknięcia ksiąg rachunkowych.

31) W celu dochodzenia zaległych należności ustala się obowiązek wysyłania upomnień i podejmowania czynności egzekucyjnych przewidzianych prawem, z zastrzeżeniem, że w odniesieniu do należności podatkowych, których wysokość nie przewyższa kosztów wysłania upomnienia, działań takich nie podejmuje się.

32) Ustala się, że w odniesieniu do drobnych zakupów, niezbędnych do prowadzenia działalności jednostki, mogą być udzielane pracownikom zaliczki w kwocie nie przekraczającej 1000zł, podlegające rozliczeniu w terminie wskazanym we wniosku o zaliczkę, przy czym pożądane jest rozliczenie się z pobranej zaliczki do końca roku, w którym zaliczki takie zostały udzielone.

33) Dopuszcza się możliwość udzielenia zaliczki na poczet wynagrodzeń dla osoby zatrudnionej na umowę o pracę wyłącznie za zgodą Wójta Gminy Nowe Miasto Lubawskie w wysokości nie wyższej niż połowa wynagrodzenia przysługującego danemu pracownikowi za dany miesiąc (pomniejszonej o obowiązkowe obciążenia kwoty brutto wynagrodzenia). Zaliczka podlega rozliczeniu przy wypłacie z najbliższego wynagrodzenia.